

REFERAT Teknik- og Miljøudvalget - historisk 2010-2021 d. 30-03-2020

Mødedato Mandag d. 30. marts 2020 kl. 15:15

Mødested Mødelokale 1 / muligt digitalt

Mødedeltagere Mette Aabrink, Finn Andersen, Tom Bech Fredriksen, Jan Lundquist, Vagn Kjær-Hansen

Indholdsfortegnelse

Beslutning om mulig hjemtagning af affaldsindsamling fra husholdninger og institutioner.....	3
--	---

Punkt 337: Beslutning om mulig hjemtagning af affaldsindsamling fra husholdninger og institutioner

23000072020-83170907326856

Resume

Teknik- og Miljøforvaltningen har siden temamødet i Kommunalbestyrelsen den 21. januar i år arbejdet videre med analysen af konsekvenserne ved de tre affaldsløsninger:

- hjemtagning af affaldsindsamlingen fra husholdninger og institutioner kontra
- udbud af samme samt
- forskellige modeller for et fælleskommunalt samarbejde.

Analysen viser, at der ikke er nogen klar økonomisk forskel imellem de forskellige modeller. Fokus i beslutningen bør derfor i højere grad være på andre parametre. Ud fra meldingerne på temamødet samt forvaltningens erfaringer med affaldsindsamlingen er vigtige parametre driftssikkerhed, service, fleksibilitet og nærhed ved etablering af nye affaldsløsninger.

Sideløbende er Vestforbrænding gået i gang med at undersøge om der er interesse for at etablere et tilbud om fælles affaldsindsamling for de kommuner, der måtte ønske det. Resultatet af denne proces kommer dog for sent til, at forvaltningen mener, det er et realistisk alternativ.

På baggrund af analysen vurderer forvaltningen, at en hjemtagning bedst opfylder de parametre, der er i fokus. Forvaltningen anbefaler derfor, at Brøndby Kommune skal hjemtage hele opgaven med indsamling af affald fra husholdninger og kommunale institutioner. Forvaltningen vil desuden arbejde for, at hjemtagningen kan foregå i samarbejde med andre kommuner om for eksempel materiel.

Sagen behandles i Teknik- og Miljøudvalget, Økonomiudvalget samt Kommunalbestyrelsen.

Indstilling

Teknik- og Miljøforvaltningen indstiller,

1. at hjemtage indsamling af affald fra husholdninger og kommunale institutioner, og
2. at opsigte fællesordning med Vestforbrænding om tømning af kuber og nedgravede beholdere.

Sagsfremstilling

Teknik og Miljøforvaltningen har siden efteråret undersøgt muligheder, fordele og ulemper ved udbud af affaldsindsamlingen fra husholdninger og kommunale institutioner kontra hjemtagning. De forskellige modeller blev præsenteret på temamødet med Kommunalbestyrelsen den 21. januar i år. Herefter har vi desuden analyseret forskellige modeller for fælleskommunale samarbejder.

På temamødet drøftede Kommunalbestyrelsen, hvilke værdier der er vigtige i den fremtidige affaldsindsamling. Der blev ikke indstillet nogen samlet prioritering, men fælles for diskussionerne var at sikker drift, service og miljø var de vigtigste værdier. På baggrund af den politiske drøftelse og ud fra forvaltningens erfaringer med affaldsdriften peger forvaltningen på følgende parametre som de vigtigste i valget af den fremtidige affaldsindsamling:

- Driftssikkerhed (tømning til tiden og tømning i det hele taget).
- Service (skraldemændens tilgang til arbejdet og attitude over for borgere).
- Nærhed (til skraldemændene og derigennem også til borgerne).
- Fleksibilitet (i ændringer af og udvikling i drift og affaldsordninger)

- Miljø og klima (både i sammenhæng med bedre sortering hos borgerne og med færre miljø- og klimapåvirkninger fra driften).

Hvordan har vi analyseret ?

I samarbejde med COWI har Teknik- og Miljøforvaltningen analyseret en række forskellige scenarier for indsamling af affald. Resultatet er beskrevet i en rapport, som sammenstiller udbud og forskellige scenarier for hjemtagning og et senere tillæg om fælleskommunale samarbejder. Vedlagt i bilag 1a og 1b.

Analysen viser, at der ikke er nogen af løsningerne, som med sikkerhed kan siges at være billigere end andre. COWI konkluderer derfor, at en diskussion af hjemtagning i høj grad bør dreje sig om kvaliteten i den leverede service og fleksibiliteten i ordningen, frem for omkostningerne.

Forvaltningen har fået Remondis og en anden stor privat renovatør, Urbaser, til at kommentere rapport og tillæg fra COWI. Deres svar er vedlagt i bilag 2a, 2b og 2c. Den væsentligste kommentar fra både Remondis og Urbaser er, at besparelsen ved hjemtagning, som COWI's beregninger viser, er for høj. Derfor regner forvaltningen heller ikke med en økonomisk besparelse ved hjemtagning.

Analysen viser endvidere, at omkostningerne ved den nuværende fællesordning med Vestforbrænding om tømning af kuber og nedgravede beholdere er uforholdsmæssigt dyr og ligger væsentligt over det, en tilsvarende indsamling kan klares ved, hvad enten det er gennem udbud eller ved hjemtagning.

Udvælgelse af modeller

Analysen rummer en række variationer af modeller for indsamling af affald. Forvaltningen har på baggrund af analysen udvalgt tre relevante hovedalternativer (rækkefølgen er ikke-prioriteret):

1. Udbud af hele indsamlingsordningen inkl. nedgravede beholdere og kuber samlet under én kontrakt
2. Hjemtagning af hele indsamlingsordningen inkl. nedgravede beholdere og kuber
3. Hjemtagning i fælleskommunalt samarbejde.

Der er nogle varianter, der ikke er beskrevet i nærværende indstilling. De er taget med i analysen for at se, hvilken effekt det har på priserne at kombinere nogle af scenarierne og for at kunne vurdere små og store fælleskommunale samarbejder særskilt. Variationerne er beskrevet i rapport og tillæg.

Beskrivelse af de tre hovedalternativer

Udbud

Udbud af hele affaldsindsamlingen er en kendt løsning. Ved udbud kan kommunen normalt opnå en større driftssikkerhed i tømning til tiden, blandt andet ved bilnedbrud og sygdom. Der er ingen investeringsbehov, og renovatørens enhedspriser på de forskellige typer tømninger giver en stor gennemsigtighed på økonomien i ordningerne. På miljø- og klimasiden ligger udbud ens med hjemtagning.

De største udfordringer ved udbud er dels, usikkerheden ved den samlede drift, altså at kontrakten kan opsiges af renovatøren som der er set flere eksempler på. Dels at opnå den ønskede nærhed og service over for borgerne og kommunens administration. Dette er vanskeligt, når kommunen ikke har den direkte indflydelse på skraldemændenes arbejde. Flexibiliteten i et udbud vurderes at være sværere end ved hjemtagning, da større ændringer kan blive meget dyre for kommunen.

Der er i dag kun få virksomheder, der kan løse opgaven med at indsamle kommunalt affald, med den kompleksitet der er kommet i ordningerne, krav om specialbiler mv. Derfor forventer COWI, at der vil komme meget få bud og højere priser på opgaven. Erfaringer fra andre kommuner, viser en stigning på gennemsnitligt 26 % på prisen for at tømme affaldsbeholdere. Med den højere pris formodes dog også, at der følger en øget kvalitet i opgaveudførelsen.

Hjemtagning

Ved hjemtagning vil Brøndby Kommune selv stå for hele driften. I analysen vurderes det, at hjemtagning giver en større sikkerhed for stabilitet (ingen kontrakt, der kan opsiges) og service. Service kan for eksempel være, at skraldemanden kan tage hånd om mindre problemer i forbindelse med tømninger og udføre supplerende arbejde i forbindelse med kampagner. Service kan også være, at skraldemanden fungerer som en slags affaldsambassadør over for borgerne med tilstrækkelig viden om og en positiv tilgang til affaldssortering. Flexibiliteten i udvikling af ordninger vil være bedre end ved udbud. Dog vil nogle typer ændringer være begrænset af den overskudskapacitet der måtte være i bilparken.

De to største udfordringer ved hjemtagning er dels opstarten med at opbygge en bæredygtig organisering af indsamlingen i kommuneregion og dels sårbarheden ved at være en lille organisation. Det er dog udfordringer, som COWI vurderer, kan mindskes. Dels ved at trække på andre kommuners erfaringer og dels ved at etablere et samarbejde med andre kommuner eller med en privat renovatør om udlån af materiel ved spidsbelastninger, fælles reservebiler eller lignende.

Fælleskommunalt samarbejde

Fordele og ulemper ved fælleskommunalt samarbejde i et selskab er langt hen af vejen de samme som for hjemtagning. Dog vil der være en større vognpark og større adgang til afløsere, hvilket kan give en større stabilitet. Omvendt vil det være sværere at arbejde med serviceniveau og renovationsfolkenes tilgang til arbejdet samt større udvikling af ordninger (flexibilitet), da flere kommuner skal enes. Der vil også skulle bruges mere tid på administration af vedtægtsforhold.

Teknik- og Miljøforvaltningen har orienteret sig om muligheden for at lave et fælleskommunalt samarbejde med vores nabokommuner. De adspurgte kommuner, herunder Vallsensbæk, har p.t. ikke noget ønske om et sådan samarbejde.

Vestforbrændings bestyrelse har på deres møde den 18. marts 2020 besluttet at undersøge, om der er interesse for at samarbejde om hjemtagning af indsamling af affald i fælleskommunalt regi. Udkast til en model for samarbejde forelægges dog først til godkendelse på bestyrelsesmøde i september 2020. Vestforbrænding vurderer dog, at de vil kunne være klar til at starte affaldsindsamling i Brøndby, når vores kontrakt udløber (i starten med brugt materiel). Selvfølgelig under forudsætning af, at bestyrelsen til september beslutter at gå videre med etablering af et fælleskommunalt samarbejde i Vestforbrænding-regi. Vi kender ikke prisen på en løsning med Vestforbrænding. En beskrivelse af hvilke muligheder der er med Vestforbrændings løsning er vedlagt i bilag 3.

Tidsplan for de tre hovedalternativer

Den videre proces for de tre hovedalternativer følger nedenstående overordnede tidsplan, baseret på COWIs vurderinger. Det er forskellige processer afhængig af model.

	Hjemtagning	Udbud	Vestforbrænding (VF)
15. april	Beslutning i Brøndby Kommunalbestyrelse om fremtidig model		
April-maj	Udbudsmateriale til renovationsbiler udarbejdes.	Udbudsmateriale til udbud af affaldsindsamling udarbejdes.	VF har bilaterale konsultationer med relevante kommuner.
Juni	Beslutning i Brøndby Kommunalbestyrelse om grundelementer i den fremtidige affaldsindsamling, f.eks. miljøprofil.		
Juni-august	Udbudsmateriale til renovationsbiler færdiggøres.	Udbudsmateriale til udbud af affaldsindsamling færdiggøres.	
August	Udbudsmateriale offentliggøres. Aktiviteter for	Udbudsmateriale offentliggøres.	Organisering af tilbuddet afstemt efter, hvor i processen

	mandskabsfaciliteter startes.		de forskellige kommuner er.
September	Kontrakt indgås med levering april 2022.*	Kontrakt indgås mhp. start 31-05-2022.*	Beslutning i VF's bestyrelse om model for affaldsindsamling via VF.
2021 – maj 2022	Organisatoriske, mandskabs- og facilitetsmæssige samt tekniske opgaver inden opstart 31-05-2022.	Overdragelse af opgaver hos nuværende renovatør til ny renovatør.	Udvikling og etablering af model for affaldsindsamling.
31. maj 2022	Opstart af affaldsindsamling.	Opstart af affaldsindsamling.	VF's bud p.t. er, at de kan være klar til affaldsindsamling på dette tidspunkt.

* Der er minimum 18 måneders leveringstid på renovationsbiler.

Teknik- og Miljøforvaltningens vurdering

Forvaltningen mener, at en hjemtagning giver gode muligheder for at få den ønskede service og nærhed i affaldsindsamlingen, ligesom det vil være lettere at afprøve nye teknologier og implementere nye løsninger. Udfordringerne ved at opbygge en bæredygtig organisering af indsamlingen i kommuneregion og sårbarheden ved at være en lille organisation, mener forvaltningen, kan imødegås ved at etablere samarbejde med tætliggende kommuner eller med en privat renovatør.

Udbud af hele affaldsindsamlingen er mere "kendt land" for forvaltningen. Der kan være en større sikkerhed ved at have en stor aktør bag indsamlingen, blandt andet ved bilnedbrud og sygdom. Dog er det forvaltningens erfaring, at selv en stor renovatør som Remondis kan have problemer med at skaffe reservebiler og mandskab i tilspidsede perioder. De største udfordringer er servicen, nærheden til borgerne samt levering af en stabil ydelse, hvor forvaltningen ikke har den direkte indflydelse på skraldemændenes arbejde. Det kan muligvis forbedres gennem et endnu bedre kontraktgrundlag. Den nuværende kontrakt mellem Brøndby Kommune og Remondis er dog meget detaljeret allerede. Desuden jo mere detaljeret kontrakten er, jo mindre fleksibilitet vil der være i aftalegrundlaget til udvikling og ændringer i ordningerne.

Forvaltningen vurderer, at et fælleskommunalt samarbejde via selskabsdannelse ikke er en reel mulighed for nuværende, da ingen kommuner i nærheden har tilkendegivet en umiddelbar interesse. Dog har nogle kommuner tilkendegivet en interesse i at indgå samarbejder ved spidsbelastninger. Forvaltningen anbefaler at arbejde videre med et sådan samarbejde, hvis det besluttes at hjemtage opgaven.

Hvis Brøndby Kommune på sigt vælger at indgå i et fælleskommunalt samarbejde via selskabsdannelse, anbefaler forvaltningen, at et sådan samarbejde bliver med én eller højst to kommuner. Når affaldsindsamlingen ligger i et selskab, har Brøndby Kommune ikke direkte indflydelse på serviceniveau i samme grad som ved en hjemtagning til Brøndby. Jo flere kommuner der deltager i et sådan selskab, jo sværere kan indflydelsen blive, da mange kommuner skal være enige.

Det samme forhold med manglende nærhed gør sig gældende i en tværkommunal samarbejdsmodel med Vestforbrænding. Som det ses af tidsplanen ovenfor ligger Vestforbrændings afklaring af en løsning desuden for sent i forhold til at et udbud skal igangsættes i august, så vi kan være klar med en ny løsning, når kontrakten med Remondis ophører. Selvom Vestforbrænding mener at kunne være klar med en løsning ved kontraktophør, ved vi først til september om der overhovedet bliver en løsning. Der er derfor en tidsmæssig udfordring og en risiko ved at arbejde med Vestforbrændings løsning.

Samlet vurdering

På baggrund af analysen og den politiske drøftelse anbefaler forvaltningen en hjemtagning. Det er vores vurdering, at denne løsning bedst tilgodeser ønsket om driftssikkerhed, fleksibilitet, service samt nærhed i affaldsindsamlingen. Hjemtagningen bør suppleres med et samarbejde omkring materiel med andre kommuner eller private aktører, så vidt det

er muligt for forvaltningen at etablere. Med en hjemtagning låser vi os ikke i forhold at indgå i et senere fælleskommunalt samarbejde, herunder en løsning med Vestforbrænding.

På baggrund af analysens konklusioner om pris på Vestforbrændings fællesordning for kuber og nedgravede beholdere anbefaler forvaltningen, at Kommunalbestyrelsen opsig denne med virkning fra 2022. Dette gælder uanset, om Kommunalbestyrelsen beslutter sig for udbud eller hjemtagning.

Hvis Kommunalbestyrelsen ikke vedtager indstillingen om at hjemtage affaldsindsamlingen, vil Teknik- og Miljøforvaltningen i stedet arbejde videre med at sende opgaven i udbud.

Supplerende sagsfremstilling

Teknik- og Miljøudvalgets indstilling vil foreligge ved Økonomiudvalgets møde.

Økonomiske konsekvenser

Uanset hvilken model, der bliver valgt, forventer forvaltningen som nævnt, at omkostningerne for affaldsindsamling stiger med 20-30 %. Den afledte stigning på affaldstaksterne vil dog være mindre, da de også indeholder omkostninger til affaldsbehandling m.m.

Ved hjemtagning af affaldsindsamlingen vil der komme en ekstra udgift til at opbygge organiseringen omkring den nye opgave (dog ikke udgifter til mandskabsbygning, biler mv. der er indregnet i analysen). Denne udgift vil også være der ved at indgå i et fælleskommunalt selskab, forventeligt større end ved hjemtagning alene.

Beslutning

Gruppe F stemmer for, at indstillingerne anbefales.

Gruppe V stemmer for udbud af affaldsindsamlingen.

Gruppe O ønsker, at Forvaltningen uddyber omfanget af investeringer yderligere, inden der kan træffe en beslutning.

Gruppe A ønsker, at Forvaltningen uddyber en ordning i Vestforbrændings regi samt, ved en eventuel hjemtagelse, at omfanget af investeringer uddybes yderligere, inden der kan træffe en beslutning.

Bilag

Bilag 1a - Hjemtagning af affaldsindsamling - Rapport 07.11.2019

Bilag 1b - Tillægsnotat vedr. fælleskommunale løsninger - Rapport 04.03.2020

Bilag 2a - Kommentarer fra Remondis

Bilag 2b - Kommentarer fra Urbaser - Overordnede

Bilag 2c - Kommentarer fra Urbaser - Detaljerede

Bilag 3 - Notat om hjemtagning ved Vestforbrænding